

روناس صخره ای (Rubia florida) و خواص درمانی آن

گیاهان دارویی مخازن غنی از متابولیت های ثانویه و در واقع منابع موثره اساسی بسیاری از مواد دارویی می باشند که یک یا برخی از اندام های آن ها حاوی ماده ی مؤثره است. این ماده که کم تر از ۱٪ وزن خشک گیاه را تشکیل می دهد، دارای خواص دارویی مؤثر بر موجودات زنده است.

تیره رویباسه که روناس به آن تعلق دارد نزدیک به ۴۶۰ جنس و ۷۰۰ گونه است که ۱۶ جنس و حدود ۱۰۰ گونه از اعضاء این خانواده در ایران انتشار دارند که از جنس های مهم این خانواده می توان روبیا (با ۱۳ گونه)، اسپرولا (با ۱۴ گونه)، گالیوم (با ۴۰ گونه)، کورکانیلا (با ۷ گونه)، نگالونیا (با ۶ گونه) را نام برد. حدود ۱۱۲ جنس و ۱۳۴۷ گونه در برزیل می روید. پراکنش این گیاه در ایران شامل نواحی غربی کشور، اراک، تبریز، دیلمان، خوی، ارومیه، آذربایجان، کرمان، بلوچستان، یزد، اردکان و همچنین اطراف دماوند است.

روناس در زبان های مختلف به عنوان رنگ قرمز شناخته شده، این گیاه در ناراحتی های کلیوی و مثانه مورد استفاده قرار گرفته و ضد عفونی کننده و آرامش بخش است.

ترکیبات شیمیایی که در ریشه روناس وجود دارد، شامل گلیکوزیدی به نام روبه ریتریک است که در ریشه گیاه وجود دارد و یکی از مهمترین عوامل درمانی گیاه است، این ماده در بنزن غیر محلول، اما در آب و

آب آهک محلول است از مواد دیگر میتوان آلزارین، پورپورین ، رویادین ، گلوکز ، مواد پکتیکی ، مشتقات آنتراکینونی ، رزینی و موادچرب را نام برد.

پژوهش ها در زمینه سنتز رنگها نشان داده است که ریشه روناس حاوی گلیکوزید آنتراسنیکا ست که الیزارین ، ماده رنگی اصلی در ریشه روناس ، قابل تجزیه می باشد و یک ماده رنگ کننده قوی است که از زمانهای قدیم برای ساختن رنگ و جوهر مورد استفاده قرار می گرفته است. تحقیقات نشان می دهد که گیاه روناس صخره زی دارای خواص آنتی اکسیدانی و همچنین خواص دارویی بالایی است. از این جهت استفاده از این گیاه به صورت عصاره و یا اسانس در مواد غذایی مختلف می توانند بیانگر اثرات مثبت این گیاه باشد. مصارف سنتی گیاه روناس روناس از نظر طب قدیم ایران گرم و خشک است . باز کننده گرفتگی ها در بدن است. ادرار آور است و حبس البول را درمان می کند . برای معالجه بیماری فلج آنرا با عسل مخلوط کرده و به بیمار بدهید . ترشح شیر راز یاد می کند. درد سیاتیک را رفع می کند. یبوست های سخت را معالجه می کند . اشتها آور است. قاعده آور است . خارش پوست را برطرف می کند بدین منظور می توان از ضماد استفاده کرد و یا اینکه جوشانده آن را در وان حمام بریزید و مدتی در آن استراحت کنید . اوره خون را پائین می آورد . جوش خوردن استخوان شکسته را تسریع می کند . تورم را در بدن از بین می برد .

از کمپرس جوشانده روناس برای رفع بیماریهای پوستی استفاده کنید . این گیاه سبب شل شدن کشش عضلانی می گردد. این گیاه برای آلبومینوری و راشیتیس نیز مفید است. ضماد ریشه گیاه روناس با عسل جهت کک و مک و لکهای صورت بکار می رود. این گیاه مقوی معده بوده و آب پخته آن با عسل جهت سیاتیک و درد باسن و سستی اعضاء و یرقان کاربرد دارد. سنگ کلیه خصوصا از نوع فسفات را دفع می کند،ولی در سنگهای اگزالیک و اورات بی اثر است.

منابع:

امانی. م. قربان پور، ر. درمانگاه سبز. چاپ پیشرو قم، انتشارات مادوتا. ۱۳۸۹: ۱۱۵.

بختیاری ، ز . ۱۳۸۸ . خواص دارویی روناس و کاربرد آن در طب مکمل. فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی لرستان. سال پنجم . شماره ۱۶ و ۱۷.

میراب زاده اردکانی، مصطفی . ۱۳۷۷. روناس طلای کویر . آب، خاک، ماشین . ماهنامه علمی، اقتصادی، کشاورزی . سال پنجم . شماره ۳۷.

میراب زاده اردکانی، م. روناس. چاپ اول. ناشر: سازمان ترویج کشاورزی: ۱۳۷۰. ورپشتی، م. ح. طب گیاهی، اصفهان: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۶. صفحه ۲۱۱۰.